

**Opinia Komitetu Regionów w sprawie komunikatu Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego:
„Dokument strategiczny Komisji Europejskiej w sprawie postępów w procesie rozszerzenia”**

(2006/C 31/05)

KOMITET REGIONÓW,

uwzględniając komunikat Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego: „Dokument strategiczny Komisji Europejskiej w sprawie postępów w procesie rozszerzenia” (COM(2004) 657 końcowy — SEC(2004) 1199,1200);

uwzględniając decyzję Komisji Europejskiej z dnia 29 listopada 2004 r. w sprawie zasięgnięcia opinii Komitetu Regionów w tej sprawie zgodnie z artykułem 265 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską;

uwzględniając decyzję Prezydium z dnia 28 września 2004 r. o powierzeniu Komisji ds. Stosunków Zewnętrznych przygotowania opinii na temat strategii Komisji Europejskiej w sprawie postępów w procesie rozszerzenia;

uwzględniając konkluzje Prezydencji Rady Europejskiej z dn. 16-17 grudnia 2004 r. (Nr 16238/04);

uwzględniając rezolucję Parlamentu Europejskiego w sprawie postępów Bułgarii w drodze do przystąpienia (COM(2004)0657-16-150/2004 — 2004/2183(INI));

uwzględniając polityczne priorytety Komitetu Regionów na lata 2002-2006, w których rozszerzenie UE określa się jako jedyne w swoim rodzaju wydarzenie gwarantujące pokój i stabilność oraz wzmacniające proces integracji w całej Europie;

uwzględniając swoją rezolucję z dnia 13 lutego 2003 r. w sprawie programu pracy Komisji Europejskiej i priorytetów Komitetu Regionów na rok 2003 (CdR 6/2003 fin) ⁽¹⁾;

uwzględniając swoją opinię w sprawie dokumentu pt. „W drodze do rozszerzonej Unii: Dokument strategiczny oraz raport Komisji Europejskiej na temat postępów każdego z krajów kandydujących w procesie akcesji” oraz w sprawie raportu Komisji dla Rady pt. „Wyjaśnienia do rozszerzenia Europy” (CdR 325/2002 fin) ⁽²⁾;

uwzględniając swoją opinię w sprawie komunikatu Komisji dotyczącego planów działania na rzecz rozwoju potencjału w sektorze administracji i wymiaru sprawiedliwości oraz monitorowania zobowiązań podjętych przez poszczególne kraje w negocjacjach akcesyjnych (CdR 244/2002 fin);

uwzględniając zalecenie swojego Wspólnego Komitetu Konsultacyjnego UE-Bułgaria w sprawie wzmocnienia potencjału administracji na szczeblu regionalnym i lokalnym w Republice Bułgarii z dnia 2 kwietnia 2004 r. (CdR 33/2004 fin);

uwzględniając deklarację współpracy podpisaną w dniu 12 grudnia 2001 r. z Krajowym Związkiem Gmin Republiki Bułgarii;

uwzględniając porozumienie o współpracy podpisane w dniu 11 grudnia 2001 r. między Krajowym Związkiem Gmin Republiki Bułgarii a rządem Republiki Bułgarii;

uwzględniając projekt opinii przyjęty w dniu 26 kwietnia 2005 r. przez Komisję ds. Stosunków Zewnętrznych (CdR 497/2004 rev. 1); Sprawozdawca: **Tilman TÖGEL**, członek parlamentu krajowego Saksonii-Anhalt (DE/PES);

przyjął podczas 60. sesji plenarnej w dniach 6-7 lipca 2005 r. (posiedzenie z dnia 6 lipca 2005 r.) następującą opinię:

⁽¹⁾ Dz.U. C 128 z 29.5.2003, str. 53

⁽²⁾ Dz.U. C 128 z 29.5.2003, str. 56

1. Stanowisko Komitetu Regionów

1.1 Uwagi ogólne w sprawie procesu rozszerzenia

KOMITET REGIONÓW

1.1.1 **przyjmuje z zadowoleniem** dokonane 1 maja 2004 r. rozszerzenie UE o 10 nowych Państw Członkowskich;

1.1.2 **podkreśla** przynależność Bułgarii i Rumunii do obecnego procesu rozszerzenia, mimo że ich przystąpienie z różnych powodów będzie miało miejsce w późniejszym terminie;

1.1.3 **przyjmuje z zadowoleniem** rezultaty i zalecenia, jakie Komisja Europejska przedłożyła Radzie i Parlamentowi Europejskiemu w dniu 6 października 2004 r. w swoim okresowym raporcie i dokumencie strategicznym na temat Bułgarii, Rumunii i Chorwacji;

1.1.4 **popiera** ze swojej strony ocenę, że Bułgaria i Rumunia będą w stanie wypełnić zobowiązania wynikające z członkostwa w UE, spełnić polityczne kryteria kopenhaskie oraz mieć funkcjonującą gospodarkę rynkową;

1.1.5 **popiera** podpisanie w dniu 25 kwietnia 2005 r. przez ministrów ds. zagranicznych Państw Członkowskich UE traktatów akcesyjnych z Bułgarią i Rumunią, co pozwoli obu państwom z dniem 1 stycznia 2007 r. zostać członkami UE, o ile do tego czasu spełnią wszystkie warunki niezbędne do przystąpienia;

1.1.6 **przypomina o tym**, że sprawdzoną zasadą dotychczasowych rozszerzeń była indywidualna gotowość do akcesji każdego z państw kandydujących;

1.1.7 **podkreśla** konieczność intensywnego monitorowania planowej realizacji zobowiązań podjętych przez Bułgarię i Rumunię po zakończeniu negocjacji;

1.1.8 **zwraca uwagę na to**, że przystąpienie Bułgarii i Rumunii może opóźnić się o rok, jeżeli nie zostaną dokonane niezbędne reformy szczególnie w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości, spraw wewnętrznych, administracji oraz prawa konkurencji;

1.1.9 **podkreśla**, że może on wspierać samorządy lokalne i regionalne Bułgarii i Rumunii na etapie przedakcesyjnym poprzez intensywne angażowanie obserwatorów, którzy po podpisaniu umów akcesyjnych będą należeć do KR;

1.1.10 **deklaruje swoją gotowość** do angażowania się w aktywną politykę informacyjną na rzecz osiągnięcia w procesie ratyfikacyjnym szerokiego poparcia dla przystąpienia Bułgarii i Rumunii do UE;

1.1.11 **zwraca uwagę** na to, że ta polityka informacyjna powinna również obejmować projekt Traktatu ustanawiającego Konstytucję dla UE, gdyż jako część składowa dorobku legislacyjnego Wspólnoty musi on siłą rzeczy zostać ratyfikowany

przez Rumunię i Bułgarię w ramach przystąpienia i **uważa**, że w obu państwach powinna rozpocząć się kampania informacyjna na szczeblu lokalnym i regionalnym mająca na celu objaśnienie i przekazanie treści konstytucji, tak by przybliżyć obywatelom wiedzę o wartościach i funkcjonowaniu Unii Europejskiej;

1.1.12 **przyjmuje z zadowoleniem** konkluzje Prezydencji Rady Europejskiej z dn. 16-17 grudnia 2004 r. o podjęciu negocjacji akcesyjnych z Chorwacją oraz **przyjmuje do wiadomości** raport o podjęciu negocjacji akcesyjnych od momentu stwierdzenia pełnej współpracy z Międzynarodowym Trybunałem Karnym dla byłej Jugosławii;

1.1.13 **popiera** konkluzje Prezydencji Rady Europejskiej z dn. 16-17 grudnia 2004 r. o podjęciu w dniu 3 października 2005 r. negocjacji akcesyjnych z Turcją; **podkreśla**, że negocjacje muszą być prowadzone w atmosferze otwartości na różne wyniki;

1.1.14 **postrzega** możliwość, by jego członkowie poprzez partnerstwa z samorządami regionalnymi i lokalnymi krajów kandydujących wspierali je w przygotowaniu do przystąpienia do UE.

1.2 Uwagi w sprawie cyklicznego raportu na temat postępów Bułgarii w drodze do przystąpienia (SEC(2004)1199)

KOMITET REGIONÓW

1.2.1 **docenia** sukcesy gospodarcze Bułgarii pod względem ogólnej stabilności gospodarczej, reform strukturalnych i wzrostu gospodarczego, będąc jednocześnie świadomym utrzymujących się problemów z wciąż wysokim bezrobociem;

1.2.2 **wychodzi z założenia**, że w pozostającym jeszcze czasie Bułgaria będzie kontynuować swoje starania w zakresie przygotowania do akcesji i w związku z tym będzie przywiązywać szczególną wagę do poruszonych przez Komisję usprawnień w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości, spraw wewnętrznych i administracji;

1.2.3 **zwraca uwagę**, że Unia Europejska przyznaje jako pomoc przedakcesyjną znaczące kwoty finansowe, które należy wykorzystywać również do wzmacniania potencjału na szczeblu lokalnym, tak by przy pomocy tych środków wspierać i przyspieszać między innymi realizację europejskiej polityki spójności;

1.2.4 **stwierdza**, że w obecnym stadium poprawiły się znacznie warunki dla regionalizacji;

1.2.5 **przyjmuje z zadowoleniem** uchwalenie ustawy o rozwoju regionalnym stwarzającej podstawy dla planowania regionalnego jak również poprawę struktury podziału terytorialnego poprzez statystyczny podział kraju na regiony szczebla NUTS 1;

1.2.6 **przyjmuje z zadowoleniem** aktualne starania rządu i parlamentu w kierunku reformy administracji publicznej i uznaje ich wkład do poprawy efektywności polityki regionalnej;

1.2.7 **popiera** stanowczo bieżącą reformę administracji publicznej oraz związane z nią reformy w dziedzinie administracji komunalnej, w szczególności kroki, które zostały zapoczątkowane poprzez nowelizację ustawy o majątku komunalnym, mające na celu wzmocnienie własnej odpowiedzialności, wydajności oraz samodzielności instytucjonalnej, a co za tym idzie, finansowej gmin;

1.2.8 **przyznaje**, że rozwijanie potencjału tych jednostek terytorialnych jest procesem długofalowym, który należy regularnie wspierać poprzez informację, przesłuchania ekspertów i programy szkoleniowe dostosowane do potrzeb.

2. Zalecenia Komitetu Regionów

KOMITET REGIONÓW

2.1 **przyjmuje z zadowoleniem** zakończenie negocjacji akcesyjnych i podpisanie traktatu o przystąpieniu pomiędzy Bułgarią a Unią Europejską i **zachęca** wszystkich członków Unii do terminowego ratyfikowania tego traktatu, aby Bułgaria mogła zostać pełnoprawnym członkiem UE z dniem 1 stycznia 2007 r.;

2.2 **wzywa** Bułgarię do podejmowania dalszych skutecznych wysiłków do kontynuowania tych reform również poprzez wprowadzenie stosownych zmian w ustawie o własności państwa, dzięki którym silniejsze odzwierciedlenie znajdzie zasada pomocniczości;

2.3 **zaleca** dalsze kroki w kierunku decentralizacji i zwraca jednocześnie uwagę na to, że przeniesienie kompetencji z centralnych organów administracji na lokalne organy samorządowe należy rozumieć nie tylko jako przeniesienie praw, lecz także jako konieczność przeniesienia struktur oraz zasobów ludzkich i finansowych;

2.4 **zaleca** jednocześnie, by w trakcie okresu przejściowego kontynuować dyskusję na temat kwestii kompetencji w zakresie polityki regionalnej w Republice Bułgarii oraz starania w celu wzmocnienia pozycji samorządów lokalnych i regionalnych, tak by Bułgaria do momentu przystąpienia była w stanie wykazać istnienie efektywnych i odpowiadających warunkom rynkowym struktur administracji;

2.5 **zwraca uwagę**, że wzmocnienie roli i kompetencji samorządów lokalnych i regionalnych między innymi w zakresie wyposażenia w majątek i jego zarządzania stanowi przesłankę dla pozytywnej współpracy między organami szczebla centralnego i komunalnego, i że stworzy to dla tych ostatnich lepsze warunki wyjściowe do realizacji działań wspólnotowych i korzystania z funduszy strukturalnych;

2.6 **podkreśla** po raz kolejny, że musi nastąpić rozszerzenie kompetencji decyzyjnych samorządów lokalnych i regionalnych

przy uwzględnieniu zasady pomocniczości i jednocześnie solidarności, zarówno między władzami centralnymi a samorządami terytorialnymi i gminami, jak również horyzontalnie między samorządami a gminami;

2.7 **zwraca uwagę**, że samorzady lokalne stoją w większym stopniu przed zadaniem stworzenia niezbędnych ram instytucjonalnych, które są konieczne dla wykorzystania instrumentów polityki strukturalnej, co dotyczy w szczególności tworzenia jednostek administracji bądź też wdrażania niezbędnych zmian instytucjonalnych i/lub organizacyjnych, tak by podmioty lokalne były lepiej przygotowane do korzystania z funduszy strukturalnych;

2.8 **zwraca uwagę**, że w celu stworzenia efektywnego samorządu na szczeblu regionalnym i lokalnym należy podjąć dodatkowe kroki prawne i organizacyjne — przeznaczenie odpowiednich środków finansowych na programy edukacyjne, przeniesienie kompetencji poprzez wymianę dobrych praktyk między samorządami lokalnymi i regionalnymi państw UE oraz skuteczne bodźce — wspierające właściwe wykorzystanie miejscowych zasobów, a ponieważ finansowa i gospodarcza niezależność gmin stanowi istotną podstawę samorządu, **zaleca** się zwracanie szczególnej uwagi na ochronę i lepsze zarządzanie dobrami, strukturami i usługami sieciowymi;

2.9 **zwraca uwagę**, by samorzady lokalne i regionalne w swojej działalności legislacyjnej pamiętały o tym, że przepisy prawa wspólnotowego wdrażane do prawa bułgarskiego na ich szczeblu mają moc obowiązującą, o ile tylko leżą one w kompetencjach samorządów; dotyczy to bezwzględnie przepisów wspólnotowych obowiązujących między innymi w zakresie zamówień publicznych, jak również w dziedzinie ochrony środowiska, konkurencji i spraw społecznych;

2.10 **wyraża swoje zaniepokojenie** tym, że problem integracji społeczności Romów pozostaje wciąż nierozwiązany i że to na gminy spada największa odpowiedzialność za jego długofalowe rozwiązanie i **zachęca** samorzady lokalne i regionalne do tego, by w większym stopniu i przy uwzględnieniu zasady równości szans oferowały miejsca pracy dla przedstawicieli tej grupy narodowościowej w lokalnych strukturach administracji, unikając przy tym wtórnej dyskryminacji w ramach tych struktur (Romowie troszczą się o Romów);

2.11 **zwraca uwagę**, że w celu przyspieszenia integracji Romów należy stosować instrumenty samorządowe, przy czym w ich społecznościach wspierać się będzie działania mające na celu przejmowanie odpowiedzialności własnej np. w takich dziedzinach jak bezpieczeństwo, polityka społeczna itp.;

2.12 **nalega**, by opracowywać i realizować komunalne programy likwidowania odrębnych obszarów mieszkalnych (gett) poprzez zapewnianie terenów, na których w warunkach partnerstwa publiczno-prywatnego i przy uwzględnieniu społeczności Romów można byłoby rozwijać nowe budownictwo mieszkaniowe dla członków tej społeczności i **zaleca** silne zaangażowanie się UE w tę sprawę;

2.13 **zwraca uwagę**, że istnieją znaczne deficyty w zakresie integracji osób niepełnosprawnych umysłowo i **zachęca** organy komunalne do zajęcia się tym problemem i poszukiwania odpowiednich rozwiązań w ramach swoich kompetencji;

2.14 **zwraca uwagę**, że mając na uwadze ambitny harmonogram przedłożenia Narodowego Planu Rozwoju Bułgaria zdecydowała się na to, by samorządom przypadły szczególne kompetencje w zakresie ustalania lokalnych i regionalnych planów rozwoju. Przyczyni się to do odpowiedniej prawidłowości Narodowego Planu Rozwoju, z drugiej zaś strony stworzy warunki dla równoprawnego i sprawiedliwego uczestniczenia gmin i regionów w wykorzystaniu funduszy strukturalnych;

2.15 **zwraca również uwagę**, że należy przy tym w sposób szczególny uwzględnić tzw. zasadę partnerstwa, a więc szersze włączenie partnerów regionalnych, społecznych i pozarządowych biorących udział w tym procesie;

2.16 **zaleca**, by z funduszy przedakcesyjnych przeznaczyć środki wsparcia na rozwój struktur i potencjału administracyjnego i **sugeruje**, by przy przeznaczaniu tych środków w odpowiedni sposób wziąć pod uwagę znaczenie samorządów lokalnych i regionalnych dla realizacji programów finansowanych z funduszy strukturalnych i innych inicjatyw w zakresie rozwoju regionalnego;

2.17 **podkreśla**, że efektywna wymiana doświadczeń prowadzona dzięki istniejącym porozumieniom o partnerstwie pomiędzy Republiką Bułgarii a Państwami Członkowskimi stanowi podstawę dla skutecznego wykorzystania funduszy strukturalnych na szczeblu lokalnym;

2.18 **stwierdza ponadto**, że istniejące bezpośrednie porozumienia o współpracy między poszczególnymi regionami Państw Członkowskich a regionami Republiki Bułgarii są formą wymiany informacji i doświadczeń, ale również formą bezpośredniej współpracy czy też pomocy osobowej i materialnej dla samorządów lokalnych i regionalnych Republiki Bułgarii, którą należy silnie wspierać i zinstrumentalizować w celu wypełnienia wyrażonych zaleceń;

2.19 **zwraca uwagę**, że dalsze skuteczne zwalczanie korupcji ma olbrzymie znaczenie dla zwiększenia wiarygodności samorządów lokalnych i regionalnych zarówno w stosunku do ich społeczności, jak i w stosunku do partnerów, inwestorów i przedsiębiorstw z UE;

2.20 z uwagi na rosnącą liczbę informacji o prawnych śledztwach przeciwko politykom lokalnym i regionalnym **zaleca** prowadzenie intensywnych działań mających na celu zwalczanie przyczyn korupcji, obejmujących w szczególności działania na rzecz poprawy zarządzania finansami i kontroli finansów, uwzględniając przy tym, że rozdzielenie tych dziedzin jest jedną z najważniejszych, ale nie jedyną możliwością.

Bruksela, 6 lipca 2005 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Peter STRAUB